

slechts van analogie sprake is, analogie zegt toch naast verschil ook identiteit, en d a r o m mag men, wanneer de mensch, ook als "internationaal wezen"; aan de natuurwet is onderworpen, deze ook op de zedelijke persoon van toepassing achten!

Dit betoog wordt dan nog "versterkt" door een beroep op het gezond verstand (= naïeve ervaring?), dat sommige staatshandelingen van internationaal aard als onrecht bestempelt, ook al werd geen positieve overeenkomst (= verdrag) geschonden.

Al met al voldoende materiaal om de juistheid van Mr Boessenkool's opmerking nog eens weer te belichten.

Ook al kennen we, afgézien van den weg, waarlangs ze werd bereikt, anderzijds weer instemmen met een opmerking als deze, dat de door de staten, om redenen van praktisch nut, onderling betrachte "welwillendheid" slechts is "een flauwe echo van Gods stem, die door Zijn goddelijken Zoon, Zijn eeuwig Woord, de christelijke liefde aan de christelijke staten oplegt". Als deze opmerking gezien mag worden als een erkenning van de mogelijkheid en van den eisch der ontplooiing van den zin des rechts (en daarop wijst, zie ik goed, een opmerking als, "dat de hoogste beoefening der liefde, ook door een volk op (= R.K. voor: in!) de eerste plaats de wederzijdsche rechtvaardigheid uitsluit"); dan mogen we haar dankbaar noteeren en wederom in de Roomschen, ondanks alles, onze geloofsgenooten zien.

's-Gr.

Groen

4. BIBLICISME EN SCHRIFTUURLIJKE WIJSBEGEERTE

Ook in Amerika gaan de oogen open voor het gevaar, dat ontstaat, wanneer men schriftuurlijk wijsgeerig werk als biblicisme bestempelt.

Dat blijkt o.a. uit het volgend knipsel uit Calvin Forum II,7 (February 1937), pg.148-149.

"BIBLICISM AND SCRIPTURISM

Calvin called himself a Scripturist. The seventeenth century Calvinists wanted to be Biblicists. What is the difference?

The answer to this question is very neatly formulated by Professor Vollenhoven in his article on Problems and Movements in Mathematics, *Philosophia Reformata*, Vol. I, Number 3, 1936.

"From the very beginning two principles of conduct were possible for the human race, loyalty, or disloyalty to God. Hence truth includes a principle of conduct, for truth is firm loyalty to God. Hence also the antithesis, for truth is related to untruth as certainty to uncertainty.

"In this way we cannot possibly accept doubt in order to glorify the revelation in Scripture, (Professor Vollenhoven probably refers to the Cartesians, who tried to lay a foundation of doubt for philosophy to make this philosophy in turn a basis for theology), but philosophy must through faith in the Scriptures conquer doubt within its own sphere, as well as in the technical sciences.

"To realize this idea it is, of course, not correct, in a biblicistic way, to deduce some theses from Scripture, and further to make this complex a basis for the technical sciences. For, first of all, it is doubtful whether the terms in Scripture have the same meaning as in present day science. And secondly, the christian sciences cannot be exclusively based on Scripture. They are only possible if one examines the cosmos in the light of the Scriptures."

The Scripturism of Vollenhoven c.s. does not mean a synthesis of a theology based on particular faith in the Scriptures and a philosophy based on general faith in a general revelation. In the believer, they contend, the two faiths are one, and when it comes to the point, the unbeliever has hardly anything that can be called faith. Unbelief, whether mild or

radical, whether pagan or neo-pagan, i.e., humanistic, can only produce doubt. The worldly man has no security. But the child of God has a city whose foundations are laid in the heavens. The unbelieving philosopher, therefore, can only make some technical contributions. The real basis for a Scripturist philosophy is expressed in the Bible. The superstructure of a Christian philosophy, however, is not one-sidedly derived from Holy Writ, but the inductions and deductions from human experience should be made to fit onto the Scriptural basis, or should be put in the Scriptural light. This is the simple old truth of Calvin's I n s t i t u t e s.

H.J.V.A."

We zijn den schrijver, Prof.H.J.van Andel, voor dit woord zeer erkentelijk, al stuit zijn terminologische onderscheiding wel op eenig bezwaar.

Dooyeweerd.

5. CALVINISTISCH TAALGEBRUIK

Met instemming nemen we een deel over van een ingezonden stuk, geschreven door den heer Drs J.Bax te Zutphen, waarin hij aandringt op bezinning bij, of liever voor het gebruik van geijkte, maar niet-temin bedenkelijke termen. Vooral doet het goed, dat de heer B. wel onderscheidt tusschen de bedoeling en de beteekenis. Des te meer is het te betreuren, dat de redactie van de Standaard, waarin het stuk een plaats kreeg, zich verschuilt achter de "goede bedoeling", een argument dat niet vrij van linguïstisch subjectivisme is.

"In het gedicht "De Schoone Dag" van Jan Wilna, dat tot ondertitel voert "Een nieuw Drievoudig Snoer", vind ik de woorden: het drievoudig snoer God-Nederland-Oranje. Ik meen, dat deze maar al te dikwijls gebruikte uitdrukking, die bij Oranjefeesten speciaal geliefd is, gebannen moet worden uit onze Calvinistische taal. Wie zich zoo uitdrukt, bedoelt het, evenals de heer W. uitstekend, maar geeft toch uiting aan een gedachte, die m.i. in strijd is met de Heilige Schrift.

Immers de Scheiding van God en Schepsel wordt hier verdoezeld en die Scheiding brengt mede dat wij niet God, Nederland en Oranje als gelijkwaardig naast elkaar mogen gebruiken. En dat doen wij, indien we de beeldspraak van het drievoudig Snoer bezigen. De draden van een Snoer worden toch als gelijk-(scoortig) gedacht.

De bijbelsche uitdrukking, waar bovenbedoelde ongetwijfeld mede verwant is, vindt men in Prediker 4 vs.12. Daar is echter alleen sprake van de hechtheid van een drievoudig Snoer. Een beroep op dien tekst heeft dus geen klem.

Men moge het ontwikkelde bezwaar een kleinigheid vinden omdat het slechts onze taal betreft; is het dan niet eisch dat wij ook uit ons taalgebruik verwijderen, wat, zij het onopzettelijk, niet met onze beginselen overeenstemt?"

K.J.P.

A.

6. MEDESTANDERS

Het Christelijk Sociaal Weekblad "Patrimonium" geeft geen onzeker geluid. Bekend is de sympathie van den Redacteur, het Kamerlid Smeenk, voor het werk onzer vereeniging. Zoo teekende hij, met o.a. Dr Colijn, de aanbeveling voor de lezingen van Prof.Dooyeweerd in 's-Gravenhage.

In "Patrimonium" wordt de laatste maanden principieel gestreden tegen Barth en Brunner.

In het no. van 11 Februari 1937 b.v. komt een artikel voor: "Geen schriftuurlijke tegenstelling. "Natuur" en "genade".", waaruit we overnemen:

"Haar tegenstelling (h.e. die der Heilige Schrift) is